

Het losschieten in 1696 in Diessen loopt danig uit de hand

door Jan van Helvoirt

In de Diessense Molenstraat woonden eind jaren '50 begin '60 veel gezinnen. Bovendien waren die erg kinderrijk: acht tot tien kinderen was heel gewoon. Het is dan ook begrijpelijk dat er regelmatig iemand in het huwelijksbootje stapte. Het meisje liet de jongelui uit de buurt weten, wanneer zij in ondertrouw ging. Wij zouden het toch wel weten, want pastoor Van der Linden hield zich nog trouw aan het voorlezen van de 'eerste roep'. En vrijdags voor de eerste roep werd 'aangetekend'. De dag voordat zij in ondertrouw ging, kwamen alle jongelui uit de buurt in de vroege avond voor het huis van de bruid bijeen. Stapels lege builen werden opgehaald. De 'roomkan' die wel enkele jaren meeding werd meestal op dezelfde plaats bewaard. Het reeds aangeschafte carbid werd door een ander droog en zorgvuldig opgeslagen. Als de meeste jongelui, men moest de lagere school doorlopen hebben en ongehuwd zijn, gearriveerd waren voor de woning, begon het spektakel. Ik heb het nog een keer meegemaakt dat men het deksel met een lang dik touw aan een oor had vastgemaakt. Maar in verband met de veiligheid gebruikte men meestal toch papieren zakken.

Als kind zag je dat de spanning werd opgevoerd. Nadat met de stevige linkervoet de liggende bus enige keren heen en weer werd gewiegd om een krachtig acetylene gas (C_2H_2) te laten ontstaan, werd het lont bij het gat gehouden. Meestal was een gigantische knal het gevolg. Soms een doffe plof! Een enkele keer bleef het vlammetje 'voor het gat hangen'. Dan werd die vakkundig met de pet naar binnen geslagen. Dit ritueel bleef zich herhalen totdat de bruid en bruidegom naar buiten kwamen om te zeggen dat men goed geschoten had. Het bier werd soms thuis getrakteerd, maar meestal gingen we naar de herberg van 'Kees Hout', 'Toon Timmer' of Marie van Helvoirt. Voor de jongste jeugd was het vaak de vuurproef. Sommigen werden zo ontzettend ziek dat ze geruime tijd van de drank afbleven. Zeker tot de volgende rituele uitspatting! Soms kon door de overvloedige drank een pittig gevecht niet uitblijven!

Zo werd er op zaterdagmiddag 1 september 1696 in de herberg van het Diessense Hooghuis ook *quanselbier* gegeven. De zuster van de Diessense herbergier, de 32 jarige Lysbeth Jan Gerits Verheyen, ging trouwen met de Benaar Jan van de Kieboom. Er kwamen dus feestvierders uit Beek en het Diessense *Lurinxeynde* bij elkaar. En deze twee groepen vrijgezellen gingen in het Hooghuis met elkaar behoorlijk op de vuist. Gedurende dit gevecht werd Huybert Jansen van Spreuwel door een messteek levensgevaarlijk verwond. De volgende dag stierf hij in de buurt in het ouderlijk huis van zijn kameraad Huybert Hendrik Maes op het *Lurinxeynde*. Maar hebben die van Diessen en die van Beek ook niet altijd hun ... eigen feestje willen bouwen?

In de jaren '60 werd het *quanselbier* vaak gegeven in de herberg van 'Toon Timmer'